

Декларация за правата на проституиращите в Европа

Тази декларация е изготвена и подписана от 120 проституиращи и 80 поддръжници и организации от 30 държави по време на Европейската конференция по проблемите на проституцията, човешките права, правото на труд и миграция, проведена се на 15 – 17 октомври 2005 в Брюксел, Белгия

Предговор

Тази декларация е създадена от проституиращи и организации работещи с проституиращи, посветили дейността си на опазването на техните човешки права и социално и физическо здраве. Декларацията описва правата на всички хора в Европа, включително и проституиращите, намиращи се под защитата на международните споразумения за защита на човешките права. Декларацията описва мерки и препоръчва дейности, които според подписалите я са минимално необходимите за да обезпечат зачитането и спазването на тези права. Тези права следва да бъдат зачитани и спазвани при разработването и прилагането на политики и програми адресирани към трафик на хора, незаконна миграция или тероризъм.

Същност

Всички хора в Европа, включително сексуалните работници, притежават долу изброените права, в съответствие с международното право по човешките права. Всички европейски правителства са длъжни да ги спазват, защитават и изпълняват:

- I. Право на живот, свобода и защита на личността
- II. Право на независимост от неблагоприятно влияние, по отношение на личния или семейния живот, дом или взаимоотношения, както и от посегателства върху честа и човешкото достойнство.
- III. Право на най-добрия постижим стандарт на физическо и психично здраве
- IV. Право на свобода на придвижването и местожителството
- V. Право на освободеност от робство, насилствен труд и подтисничество
- VI. Право на равна защита от закона и защита срещу дискриминация, и всякаква форма на подтикване към дискриминация по отношение на какъвто и да било признак: пол, раса, гражданство, сексуална ориентация и др.
- VII. Правото за встъпване в брак и създаване на семейство
- VIII. Право на работа, свобода на избора за заетост, както и справедливи и благоприятни условия на труд
- IX. Право за мирно сдружаване и асоцииране
- X. Право за напускане на всяка страна, включително родната, както и правото на завръщане в собствената страна
- XI. Право за търсене на убежище
- XII. Право за участие в културния и обществен живот на страната

Тези общочовешки права са основополагащи в международни договори, които са ратифицирани от европейските правителства. Нещо повече, болшинството от тези договори съдържат клаузи срещу дискриминацията постановяващи, че тези права трябва да се прилагат без дискриминационно отношение на каквато и да е основа, като раса, цвят на кожата, пол, език, религия, политическо или друго убеждение, национален или социален произход, както по отношение на национално малцинство, собственост, местораждане или друг статут. В допълнение Комитетът по човешките права към ООН в свое официално становище заявява- „всички права в споразумението трябва да са гарантирани без оглед на това дали засягат местни или чуждестранни граждани”

Въпреки че тези права засягат всички човешки същества, опитът на проституиращите в цяла Европа показва, че държавите не спазват, не защитават, не изпълняват и не насърчават техните права като равнопоставени с всички останали граждани.

Именно затова ние акцентираме върху правата на проституиращите в Европа и призоваваме европейските правителства да осигурят спазването им.

I. Право на живот, свобода и защита

Проституиращите имат неизменното право на живот, свобода и защита на личността включително и при определянето на своята сексуалност, и в съответствие с това им право:

1. Никой човек не трябва да бъде принуждаван, чрез други хора, да предоставя сексуални услуги против волята си, или при условия, с които не е съгласен.
2. Използването на презервативи е жизнено важно за защита на живота и сигурността, затова конфискуването на презервативи от проституиращите трябва да бъде забранено.
3. Правителствата трябва да сложат край на безнаказаността на необоснованото насилие и престъпления извършени срещу проституиращи във всички страни, както и да насърчават разследвания и наказания за злоупотреби извършени от представители на органите на реда.

II. Право на личен и семеен живот

Право на независимост от неблагоприятно влияние по отношение на личния или семейния живот, дом или взаимоотношение, както и от посегателства върху честа и достойнството, и в съответствие с това право:

4. Никому не трябва да се отрича правото да създава и развива взаимоотношения¹. Обозначаването на партньорите или децата на проституиращите като „сводници” е дискриминиращо и внушава, че не е допустимо за проституиращите да имат личен и семеен живот. Дискриминиращо също така е и за лицата поддържащи взаимоотношения с проституиращи, поведение което може да доведе до отказ на здравни или социални услуги.
5. Проституиращите имат право да определят както броя на децата си така и интервалите между ражданията. Настояща или минала обвързаност със сексуални услуги не трябва да се счита за основание да се оспорва никому правото да бъде родител, както и правото на попечителството над децата си.

III. Право на здраве

Проституиращите без оглед на техния емиграционен статут имат право на най-добрия постижим стандарт на физическо и психично здраве, включително сексуално и репродуктивно здраве и в съответствие с това им право:

6. Никой не трябва да е обект на задължителни здравни процедури и ХИВ тестване. Всички здравни тестове следва да се провеждат при зачитане правата на изследваните лица.
7. Разполагащите с информацията за сексуалното здраве и/или ХИВ статус трябва да спазват пълна конфиденциалност.

IV. Право на свободно придвижване

Проституиращите имат правото на свободно придвижване и местожителство и в съответствие с това им право:

8. Никакви ограничения не трябва да се налагат относно свободното придвижване на хора между различните страни както и по отношение на тяхна обвързаност със сексуални услуги
9. Никакви ограничения не трябва да се налагат относно свободното придвижване на хора между различните страни и общностите в тях. Нормативната база на всяко ниво, касаеща контрола на проституцията не трябва да нарушава правото на свободно придвижване, включително и свободата за напускане и завръщане на определено местожителство, посещения на семейство или достъп до услуги.

---

¹ Според определението на Европейския съд за човешките права, правото на личен живот включва правото „да създава и поддържа взаимоотношения с други човешки същества, особено в емоционален аспект, за развитието и нормалното съществуване на личността.”

Dudgeon v United Kingdom, Judgement of the European Court of Human Rights (1981) 4 EHRR 149

V. Правото на освободеност от робство, насилствен труд и подтисничество

Проституиращите имат правото на освободеност от робство, насилствен труд и подтисничество и в съответствие с това им право:

10. Необходимо е да се вземат мерки, които да гарантират информирането на проституиращите за техните пълни трудови права. С помощта на тези права и целия обхват на изисквания и стандарти да се премахнат експлоатиращите условия на труд
11. Необходимо е предприемането на мерки, даващи възможност за подпомагане и защита на жертви на трафик, насилствен труд и потиснически практики в съответствие с човешките права. Разрешителни за престой и жителство да се предоставят с цел осигуряване на справедливи правни мерки, включително компенсации, без оглед на желанието за сътрудничество при изпълнение на законите. Хора жертви на трафик не бива да бъдат връщани без оглед на обстоятелствата в съответната страна, т.к. това може да доведе до повторен трафик или причиняване на други вреди.

VI. Равна защита от закона и защита от дискриминация

Проституиращите имат правото на равна защита от закона, включително достъп до ефективни обезщетения, както и защита от дискриминация и всякакво подбуждане към дискриминация; и по отношение на това право:

12. В случаите, когато проституиращият не е извършил престъпление и продажбата на сексуални услуги не е незаконна, на служителите на реда трябва да бъде забранено да злоупотребяват с властта си чрез намесване или тормоз над проституиращите. Когато са заети с разследване на престъпление или арест, служителите на реда трябва да спазват правата на всички обвинени и ищци, независимо от техния статут на проституиращи.
13. Държавите са отговорни за разследването, съдебното преследване и осъждането на престъпления извършени срещу граждани, независимо от тяхното участие в проституцията или емиграционен статут и трябва да бъдат предприети мерки да се осигури способността и възможността на съдебната система да реагира на постъпили оплаквания за престъпления от проституиращи, включително осигуряване на обучение и надзор за служителите на реда, прокурорите и съдиите. Показанията на проституиращ по време на съдебни процедури не трябва да

бъдат пренебрегвани на основание на техният статут на проституиращи.

14. На никого не трябва произволно да се конфискува или унищожават собствеността, която му принадлежи по право от службите на реда

По отношение на правото за защита от дискриминация:

15. Никой не трябва да бъде дискредитиран в граждански съдилища поради неговата или нейната текуща или предишна заетост в проституцията.
16. Трябва да бъдат предприети мерки за защита на проституиращите и техните близки срещу дискриминация в сферите на заетостта, жилищното осигуряване, правните услуги, детските грижи, и осигуряването на медицински и социални грижи и срещу произволна и неоправдана дискриминация от частните осигурителни компании.
17. Трябва да има обществено и професионално образование, чиято конкретна цел да бъде елиминирането на дискриминацията срещу проституиращите.

VII. Правото на встъпване в брак и създаване на семейство

Проституиращите имат правото на брак и семейство и по отношение на това право:

18. Текуща или предишна заетост в проституцията не трябва да ограничава или забранява на проституиращите да встъпят в брак с избрания от тях партньор, да имат семейство и да отглеждат деца.
19. Правителствата трябва да гарантират, че текущата или предишна заетост в проституцията не трябва да възпрепятства проституиращите от достъп до здравеопазване и правителствата също така трябва да гарантират, че обществените и здравните услуги не дискриминират срещу проституиращите и техните семейства и уважават тяхното право на личен и семеен живот.

VIII. Работа и справедливи и благоприятни условия на работа

Проституиращите имат правото на работа, на свободен избор на заетост и на справедливи и благоприятни условия на работа и защита срещу безработица и по отношение на това право:

20. Липсата на признаване на проституцията като труд или професия има неблагоприятни последици върху работните условия на проституиращите и им отрича правото на достъп до защита, осигурена от националното и европейското трудово законодателство.

21. Проституиращите трябва да са в състояние да определят, без намеса или натиск от други лица, естеството и условията на сексуалните услуги, предоставяни от тях.
22. На проституиращите се полагат безопасни и здравословни работни места; за проституиращите трябва да е налична точна и съвременна информация относно здравето и безопасността, без значение дали те са наети на работа или самонаети. В допълнение, проституиращите не могат да бъдат задължени да консумират алкохол или други упойващи вещества като условие за заетост.
23. Всички хора имат правото да бъдат третирани с уважение на работното им място и да бъдат защитени от сексуален тормоз; сексуалната индустрия, както всички останали местоработи, трябва да спомага за уважение и защита от малтретиране и тормоз на проституиращите.
24. На проституиращите се полагат справедлива заетост и социални осигуровки, включително платен отпуск по болест, бременност и майчинство, почивни дни и правото на обезщетения за безработица, ако тяхната заетост е прекратена или ако решат да напуснат работата като проституиращи.
25. Проституиращите не трябва да бъдат дискриминирани чрез плащането на повишени цени за наем или основни продукти или услуги, като храна или услуги в рамките на работното място на основание, че то е място за проституция.
26. На никого не може да бъде забранено наемането на работа или да бъде уволнен от работа на основание, че е бил зает с проституция.

IX. Мирно събиране и сдружаване

Проституиращите имат правото да се събират мирно и да се сдружават и по отношение а това право:

27. Ангажираност с проституция не трябва да бъде считано за основание за ограничаване на възможността на проституиращите да кооперират, да се обединяват и да създават сдружения за да изразяват техните мнения, да влизат в колективни преговори с работодателите и да защитават правата си.

X. Напускане и завръщане в родината

Проституиращите имат право да напускат всяка една държава, включително собствената и да се завръщат в родината си, и по отношение на това право

28. Ангажираност с проституция не трябва да се счита за основание за ограничаване на ничие право да напуска или да се завръща в родината си и всяко завръщане трябва да бъде

извършвано с пълното спазване на неговата или нейната безопасност и сигурност при завръщането

XI. Право на убежище

Проституиращите имат правото да търсят убежище и не могат да бъдат връщани към ситуации на жестоко и унижително третиране или измъчване и по отношение на това право:

29. Правителствата трябва да предприемат мерки да осигурят че участието в проституция не създава бариери за правото на търсене на убежище.

XII. Участие в обществения живот

Проституиращите имат правото да участват в културния и обществения живот на обществото и по отношение на това право:

30. Проституиращите заедно с всички останали хора трябва да имат правото да участват във формулирането на закони и политики засягащи тяхната работна среда и среда на живот.

Background to The Declaration of the Rights of Sex Workers in Europe

In response to increasingly repressive legislation, policies and practice across Europe, a small group of sex workers and allies in the Netherlands got together in 2002 to organise a conference to give sex workers a voice. This small group put out a call across Europe to sex workers, sex work projects and sex workers' rights activists to ask others to join them. An Organising Committee was formed, the majority of whom were sex workers. A legal body, the International Committee on the Rights of Sex workers in Europe, was created to raise funds and host the conference.

The committee decided it wanted the conference not only to give sex workers a voice but to create tools that sex workers could use in defending their rights across Europe and to create alliances with human rights, labour and migrants organisations. One of the tools the committee decided to develop was

- A Declaration of the Rights of Sex Workers in Europe – created by sex workers and international human rights experts setting out current violations of the rights of sex workers across Europe, affirming the rights sex workers have under current human rights legislation in Europe and identifying the measures that need to be taken by states to respect, protect and fulfil the rights of sex workers.

The committee undertook a year long consultation with sex workers across Europe and international human rights, labour and migration experts, the results of which were collated and the evidence gathered was used to produce a draft declaration for sex workers and allies to consider at the conference.

This declaration was elaborated and endorsed by 120 sex workers and 80 allies from 30 countries at the European Conference on Sex Work, Human Rights, Labour and Migration on 16 October 2005 and presented on the third day of the conference, hosted by Monica Frassoni, Italian Member of European Parliament, Greens – European Free Alliance in the European Parliament, on 17 October 2005 where it was endorsed and signed by Vittorio Angoletto, Italian Member of European Parliament, Confederal Group of the European United Left – Nordic Green Left.

The Future

The Declaration of the Rights of Sex Workers in Europe will be distributed across Europe and through the sexworkeurope website, initially in English. These documents have been translated into French, German, Russian and Spanish (the other conference languages). Translation is an ongoing advocacy project of the ICRSE. We thank all of the volunteers who have made translations or are currently working on translations!

It is the hope that others will support the human rights of sex workers in Europe by becoming signatories to this Declaration.

For more information go to www.sexworkeurope.org or email info@sexworkeurope.org

**INTERNATIONAL COMMITTEE ON THE RIGHTS OF
SEX WORKERS IN EUROPE**
I • C • R • S • E

P.O. Box 51319, 1007 EH Amsterdam, the Netherlands

